

Zimski ornitološki atlas Slovenije 1982/83 in 1983/84

Winter ornithologic atlas of Slovenia (1982/83 and 1983/84)

PREDGOVOR

Ptice kartiramo pozimi v Sloveniji od leta 1979. Do lanske zime je za kartiranje skrbel I. Geister, odtlej zanj odgovarja A. Sovinc, ki je tudi pripravil poročilo za polpreteklo obdobje. Organizatorju in popisovalcem se zahvaljujemo za dosednji trud in vabimo k sodelovanju tudi v prihodnje.

Izvršni odbor

UVOD

V zimi 1982/83 je sodelovalo 32, v zimi 1983/84 pa 17 sodelavcev, v obeh zimah 40 opazovalcev:

opazovalec observer	sodelovanje colaboration	
kraj place	82/83	83/84
Tomaž Božič Prežganje	+	
Franc Bračko Maribor	+	+
Milan Cerar Ljubno ob Savinji	+	
Stanko Drašček Nova Gorica	+	
Drago Dvanajščak Ljubljana	+	
Iztok Geister Naklo	+	+
Miro Hribar Mengeš		+
Ixobrychus Koper		+
Tomaž Jančar Ljubljana		+
Franc Janžekovič Bukovci		+

Emil Keršič Zg. Polškava	+	
KMR Koper Koper	+	
Rajko Koražija Maribor	+	+
Boris Kozinc Lesce	+	+
Andrej Kranjc Postojna	+	
Alojz Lenarčič Jesenice	+	
Božidar Magajna Ljubljana	+	
Timomir Makovec Koper	+	
Marko Miklavc Koper	+	
Borut Mozetič Koper	+	
Zdravko Mozetič Bukovica	+	
Iztok Noč Bled	+	
Goran Palčič Koper	+	
Slavko polak Knežak	+	+
Miroslav Repar Dutovlje	+	
Jože Resman Hrastnik	+	
Marjan Rogina Ravne na Koroškem	+	
Erih Senekovič Maribor		+
Andrej Sovinc Ljubljana	+	+
Dare Šere Ljubljana	+	
Iztok Škornik Koper	+	

Borut Štumberger		
Cirkulane	+	
Rudolf Tekavčič		
Brezovica	+	+
Toni Trilar		
Kranj	+	+
Peter Trontelj		
Ljubljana	+	
Milan Vogrin		
Hotinja vas		+
Branko Vreš		
Dravograd		+
Iztok Vreš		
Slovenska Bistrica	+	+
Ivan Zlobko		
Hrastnik	+	
Viljem Žgavec		
Godovič		+

REZULTATI

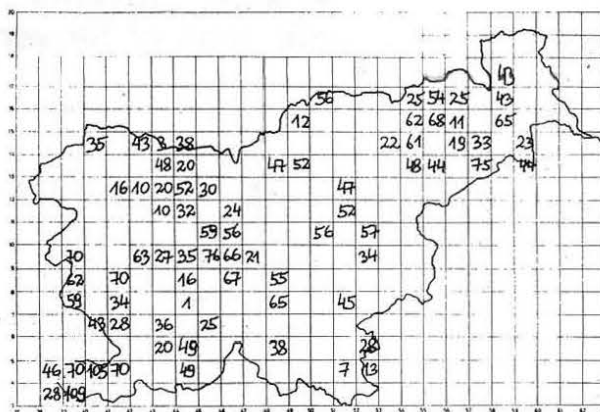
V zimi 1982/83 smo opazovali v 42 kvadrantih, v 1983/84 v 24 in v obeh zimah v 53 kvadrantih.

Žal je bilo precej obrazcev nepravilno izpolnjenih. Na nekaterih so bili na enem obrazcu podatki za meseca december in januar skupaj ali celo še za mesece februar, marec in november. Neuporabni so bili tudi vsi tisti vprašalniki, kjer so bili na enem obrazcu podatki za več kvadrantov.

mesec month leto year	štev. vrst number of species	skupaj v zimah total in winters	skupaj v letih total in years
december 1982	132	144	154
januar 1983	132		
december 1983	108	118	
januar 1984	108		

Tabela 1: Prikaz števila vrst, opaženih v posameznih mesecih in skupaj v zimah 1982/83 in 1983/84

Table 1: Numbers of species observed monthly and in total in winters 1982/83 and 1983/84

Slika 1: Prikaz števila vrst, opaženih v posameznih kvadrantih v zimah od 1979/80 do 1983/84.

Figure 1: Numbers of species observed in winters from 1979/80 to 1983/84

RAZPRAVA

Oglejmo si nekatere zanimivejše ugotovitve za nekaj ptičjih vrst. Podatki izvirajo izključno iz prispelih poročil sodelavcev ZOA v zimah 1982/83 in 1983/84. Vmes so še nepreverjeni podatki, ki čakajo na potrditev komisije za redkosti.

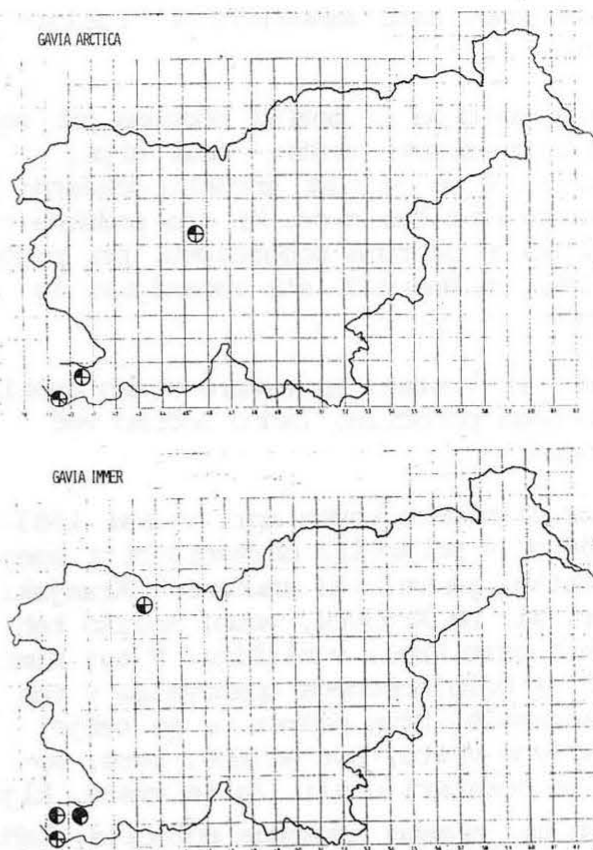
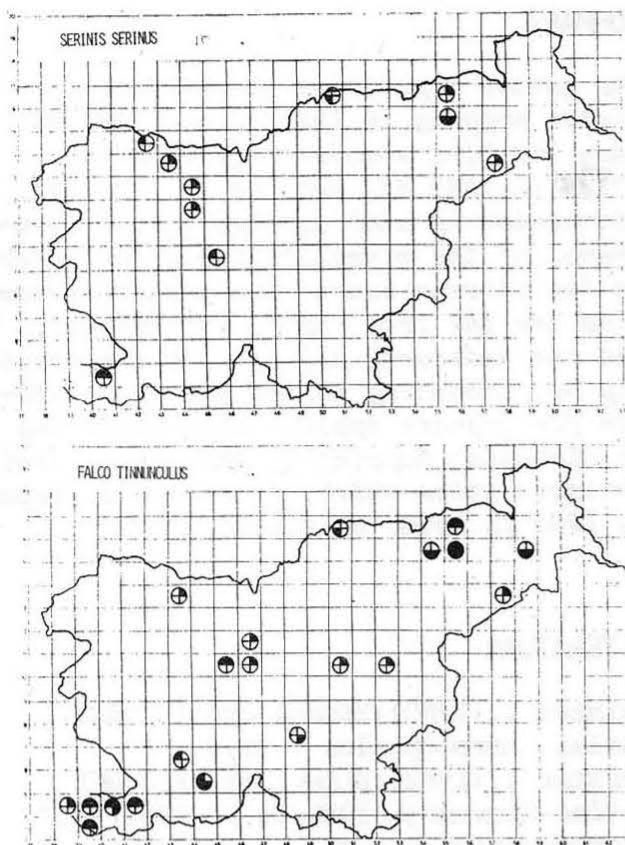
SLAPNIKI IN POTAPLJAVCI

Najbolj zanimiva ugotovitev pri slapnikih je, da je bilo v obeh zimah zelo malo podatkov za polarnega slapnika, več pa za lednega slapnika, kar je v nasprotju s pričakovanji. Pri ponirkih pa so bili rezultati pričakovani: zelo malo opažanj zlatouhega ponirka in precej več črnogrlega ponirka.

Razlikovanje med slapniki v zimskem perju pa tudi med obema "črnima" ponirkoma zahteva precej previdnosti, še posebno, če opazujemo z večje oddaljenosti, sicer so zamenjave zelo verjetne. Morda ne bi bilo odveč, če bi v posebnem sestavku /npr. v rubriki "Vprašanja ornitološkega atlasa" v Acrocephalusu/ predstavili zimsko obarvane slapnike in ponirke.

PLOJKOKLJUNI

V zimah 1982/83 in 1983/84 imamo podatke le za sivo gos. Za druge vrste gosi ni podatkov, precej pa je bilo na vprašalnikih pripisov "opaženi klini gosi Anser sp." ipd. O problemih pri določevanju gosi je pisal I. Geister v uvodniku v 25. številki Acrocephalusu.

Slika 1: Zimska razširjenost grilčka navadne postovke, polarnega in lednega slapnika v Sloveniji v zimah 1982/83 in 1983/84

Figure 1: Winter distribution of Serin, Kestrel, Black-throated and Great Northern Diver in Slovenia in winter 1982/83 and 1983/84

Poudariti je treba, da je identifikacija vrste, ko visoko preko nas leti klin gosi, praktično nemogoča.

Razveseljivo je, da smo v zimah 1982/83 in 1983/84 opazovali kar 19 vrst rac!

UJEDE

V teh dveh zimah sta bili poleg pogoste navadne kanje opaženi tudi koconoga in rjasta kanja. Nekaj je tudi podatkov o opazovanju skoliča, ki je sicer pri nas zelo redek. Potrebno bo preveriti, ali ne gre morda za zamenjavo s kakim drugim skolom ali celo s skobcem, morda pa je nastala zamenjava celo zaradi terminologije.

POBREŽNIKI

Največ vrst iz te skupine ptic je bilo opaženih na obali. Med bolj nenavadnimi so posamezni podatki za črnega, pikastega in močvirskega martinca.

Za pribo in kozico lahko ugotovimo, da

december 1982

december 1983

januar 1983

januar 1984

sta tudi pozimi pri nas lokalno razširjeni. Opozoriti pa je potrebno na razlikovanje med kozico, čoketo in pukležem.

V zimi 1982/83 sta bili ob morju opaženi navadna in mala čigra, naslednjo zimo pa čigre niso bile opažene.

PEVCI

Zanimivosti med pevci je bilo precej in vseh v tem poročilu zaradi omejenega prostora ni mogoče podati. Objavljeni bodo v končnem poročilu.

Omejimo se le na najbolj presenetljiva opažanja. V zimi 1982/83 so bili pri nas opaženi tipični selivci: drevesna cipa, repaljščica in /ponovno/pogorelček!

Vse te vrste so zamenljive z drugimi vrstami, ki jih pozimi pri nas večkrat

opazujemo, zato zamenjava ni izključena.

Drevesna cipa je pozimi podobna pri nas običajni zimski vrsti - mali cipi, vedno več pa je tudi zimskih opažanj prosnika in šmarnice, ki sta podobna repaljščici oziroma pogorelčku, pri pogorelčku in šmarnici sta zamenljivi le samici.

Tudi pri vrstah, za katere mi smo dobili nobenega poročila, lahko ločimo več skupin:

- za planinsko kavko npr. v zimi 1983/1984 ni v prispelih obrazcih niti enega podatka, pa vsi, ki smučamo v Kranjski gori ali na Krvavcu, vemo, koliko teh črnih ptic kroži v bližini. V tej zimi pač ni bilo nobenega opazovalca v teh kvadrantih. Drug primer pa so težje odkrivne vrste, kot so npr. kure, sove in nekateri detli. Za te vrste, kljub temu da nimamo nobenega poročila, lahko predvidevamo, da so pri nas tudi pozimi.

- pri nekaterih vrstah, ki so bile opažene le v eni zimi, lahko sklepamo, da se neredno pojavljajo pri nas. Šolski primer je pegam, za katerega iz zime 1983/84 ni nobenega podatka. Podobno je z nekaterimi vrstami rac, pobrežnikov, pevk in drugih.

- nekatere vrste se sicer redno pojavijo vsako zimo, so pa zelo redke. Tipična primera sta veliki srakoper in vinski družg.

V obeh zimah je bilo precej podatkov, ki so bili zanimivi za objavo v *Acrocephalus*. Zanimivejše vrste z vprašalnika so: vranjek, koconoga kanja, sokolič, puklež, črni martinec, tamariskovka, brkata sinica, laški vrabec, severni repnik... Med vrstami, ki niso na vprašalniku, pa so predvsem zanimivi: beloliska, rjasta kanja, pikasti martinec, močvirski martinec, navadna čigra, mala čigra, drevesna cipa, repaljščica, šmarnica, pogorelček...

Ornitologe, sodelavce ZOAS, ki so opazovali katero od zgoraj navedenih vrst, naprošamo, da pošljejo krajši prispevek s podatki o opažanju za objavo v *Acrocephalus*.

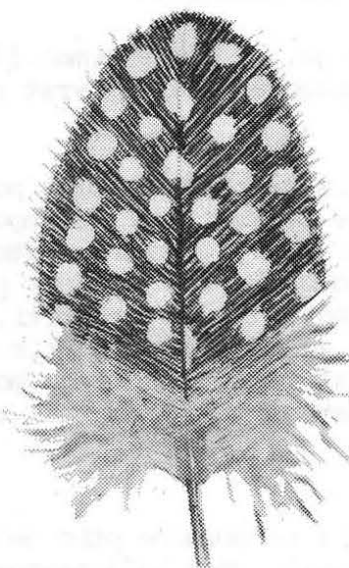
SUMMARY

The author reports on the results of winter mapping in 1982/83 and 1983/84 when 154 bird species were recorded (144 in 1982/83, and 118 in 1983/84). Discussion is also devoted to the occurrence of the migratory birds in winter on the Slovene coast. Such drastic examples are the Tree Pipit, the Winchat, and the Redstart, all of which can possibly be, according to the author, mistaken for cognate species also wintering in Slovenia. Mapping of the winter ornithologic atlas which, in Slovenia, began in 1980 is being continued.

LITERATURA

- Geister I. (1980): Zimski ornitološki atlas. *Acrocephalus* I, št. 4.
 Geister I. (1982): Zimski ornitološki atlas Slovenije 1980/81 in 1981/82. *Acrocephalus* III, št. 11-12.
 Gregori J., Krečič I., (1979): Naši ptiči. DZS Ljubljana.
 Matvejev S.D., Vasić V.F. (1973): Catalogus Faunae Jugoslaviae. Ljubljana.

Andrej Sovinc
 Cesta VII korpusa 76
 61000 Ljubljana

Iz zapuščine Alberta Dolinška